

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/216/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119215457
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119215457.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: E. R., V.. X.X.XXXX, P. Q. X, XXX XX Y., právne zastúpenej: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36234176, so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, právne zastúpeného: Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 47234679, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 533,47 EUR s prísl., takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 150 EUR, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .
- III. P r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 10.10.2019 sa voči žalovanému domáhala primeraného finančného zadostučinenia vo výške 533,47 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
2. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietá.
3. Súd na základe skutkových tvrdení žalobkyne, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením spisu 25Csp/25/2016 zistil tento skutkový stav:
4. Žalobkyňa v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 25Csp/25/2016 sa voči žalovanému domáhala vydania bezdôvodného obohatenia. Dňa 20.03.2008 uzatvorila so žalovaným zmluvu o poskytnutí úveru č. 3803043112, na základe ktorej jej bol poskytnutý bezúčelový úver vo výške 1.659,70 EUR. Splátka bola dohodnutá vo výške 59,45 EUR, počet splátok 45 a v zmluve bola uvedená hodnota RPMN vo výške 28,60 %. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 16.01.2017 výrokom I. uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 240 s 5 % úrokom z omeškania ročne od 31.08.2016 do zaplatenia; výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrokom III. nárok na náhradu trov konania dania stranám sporu nepriznal. Súd prvej inštancie dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru s poukazom na absenciu obligatórnej náležitostí zmluvy podľa zákona č. 258/2001 Z.z., a to výšky ročnej úrokovej sadzby. S poukazom na vznesenú námietku premlčania vychádzal z objektívnej trojročnej premlčacej doby, a preto považoval nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatneného nad sumu 240 za premlčaný.

5. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 18.03.2018 pod sp. zn. 18Co/60/2017 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania a vec vrátil na ďalšie konanie. Považoval za nesprávny záver súdu prvej inštancie o tom, že nie je možné vychádzať z 10 ročnej premlčacej doby. Otázka nepriameho úmyslu poskytovateľa finančných služieb bola opakovane prejednaná tak súdmi prvej inštancie ako aj súdmi odvolacími, a preto sa stotožňuje so záverom, že je potrebné vychádzať z 10 ročnej objektívnej premlčacej doby a subjektívna premlčacia doba začína jednoznačne plynúť od skutočnej vedomosti oprávneného, kto na jeho úkor majetkový prospech získal a v akom rozsahu.

6. Okresný súd v Prešove rozsudkom zo dňa 10.01.2019 výrokom I. zaviazal žalovaného aj na vydanie bezdôvodného obohatenia v prevyšujúcej časti, teda vo výške 293,47 EUR s 5 % úrokom z omeškania ročne od 31.08.2016 do zaplatenia a priznal úspešnej žalobkyni voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

7. Rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 16.01.2017 vo výroku I. nadobudol právoplatnosť 14.03.2017 a rozsudok zo dňa 10.01.2019 nadobudol právoplatnosť 14.03.2019.

8. V žalobe ďalej žalobkyňa uviedla, že s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. jej vznikol nárok voči žalovanému na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, keďže ako spotrebiteľ sa voči žalovanému ako dodávateľovi úspešne domáhala ochrany svojich spotrebiteľských práv. Primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzovaciu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal voči spotrebiteľovi recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. V danom prípade primerané finančné zadosťučinenie požaduje v sume vo výške 533,47 EUR, ktorá zodpovedá sume, o ktorú sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil preplatením bezúročného a bezpoplatkového úveru.

9. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietol. Základným predpokladom na úspešné uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je okrem preukázania ujmy aj preukázanie, že žalovaný svojím konaním porušil ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa alebo osobitného právneho predpisu. Predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je to, aby aspoň potenciálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinností vznikla inak nie je čo reparaovať.

10. Rozhodnutie Okresného súdu v Prešove pod sp. zn. 25Csp/25/2016 nemožno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom na ochranu spotrebiteľa. Predmetom tohto konania nebolo uplatnenie porušenia práv alebo povinností, ale výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. V súvislosti s konaním vedeným pod spisovou značkou 25Csp/25/2016 je nevyhnutným dodať, že súd na žalobkyňou uplatnený nárok aplikoval 10 ročnú premlčaciu dobu čo odporuje rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1Cdo/238/2017. Podľa názoru žalovaného žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno ohľadne toho, že zo strany žalovaného skutočne došlo k porušeniu práv alebo povinností ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Z výkladu právnej normy v § 3 zák. č. 250/2007 Z.z. nesporne vyplýva, že nárok spotrebiteľa na poskytnutie finančného zadosťučinenia je daný len v prípade, že poskytnuté plnenie malo vady. Plnenie z úverovej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným žiadne vady nevykazovalo.

11. Žalobkyňa uzatvorila úverovú zmluvu v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z., ktorý definuje zmluvu o spotrebiteľskom úvere ako zmluvu, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom. Je teda adekvátne a samozrejme, že žalovaný požadoval od žalobkyne úhradu jej dlhu v zmysle úverovej zmluvy. Žalovaný na základe rozsudku Okresného súdu v Prešove pod sp. zn. 25Csp/25/2016 stratil nárok na úroky a poplatky z úverovej zmluvy a súd ho zaviazal na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ by mal žalovaný uhradiť žalobkyni ešte umelo vykonštruované finančné zadosťučinenie, dostal by sa sám do pozície, že by uhradil žalobcovi ako spotrebiteľovi oveľa viac ako mu vrátil. Tento stav určite nemôže byť žiaduci ani na základe európskych smerníc na ochranu spotrebiteľa, nakoľko namiesto zabezpečenia rovnosti účastníkov konania, by duplicitné sankcionovanie spôsobilo vznik nerovnováhy v neprospech žalovaného. Súčasne by sa takýmto rozhodovaním súdov podporila špekulatívnosť spotrebiteľov, ktorým by súd v prípade podania žaloby nielen vyhlásil úver za bezúročný a bezpoplatkový, ale pri priznaní ešte ďalšieho umelo navýšeného primeraného finančného zadosťučinenia by sa z poskytovania úverov stala

príjmová činnosť pre spotrebiteľov, ktorým by sa ešte aj platilo za poskytnutie úveru. Čo je aj prípad žalobkyne, ktorá má so žalovaným uzatvorených niekoľko zmlúv, a tento postup aplikuje na všetkých.

12. Podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

13. Žalobkyňa sa predmetnou žalobou v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. domáha zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške zodpovedajúcej sume, o ktorú sa žalovaný bezdôvodne obohatil s poukazom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru plnením nad istinu poskytovaného úveru.

14. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak si na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zák. č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale stačí, ak takáto ujma tu je. Je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

15. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

16. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

17. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, a tiež má právo domáhať sa aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti stanovenej zák. č. 250/2007 Z.z. alebo osobitnými právnymi predpismi, ktorými je aj zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z., má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedá.

18. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobkyňa si úspešne v konaní vedenom pod sp. zn. 25Csp/25/2016 voči žalovanému uplatnila porušenie svojich spotrebiteľských práv zo strany žalovaného ako dodávateľa preukázaním, že na jeho strane s poukazom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru pre absenciu obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vzniklo bezdôvodné obohatenie prijatím úhrad nad istinu poskytnutého úveru, čím nesporne došlo k naplneniu hypotézy na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu

uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskum a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pri priznaní daného nároku nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Na to, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie úplne postačuje len samotná existencia hrozby ujmy počas účinnosti zák. č. 250/2007 Z z. (rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 20Co/192/2016, 7Co/78/2017, 25Co/59/2017 a 24Co/73/2017).

19. Keďže žalovaný preukázateľne porušil právo žalobkyne ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný, avšak iba čiastočne.

20. S poukazom na všetky okolnosti prípadu, súd považoval za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 150 EUR. V danom prípade súd vychádzal zo skutočností, že zo strany žalovaného došlo k vydaniu bezdôvodného obohatenia vo výške prijatých plnení nad istinu poskytnutého úveru a v porovnaní s inými prípadmi u žalobkyne nedošlo k priamym vyhrážkam a zastrašovaniu zo strany dodávateľa, ktoré by mali vplyv na psychiku, či rodinný život. Na základe uvedených skutočností, preto primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 150 EUR, ktorá zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradiť dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemá slúžiť na obohatenie spotrebiteľa, ani na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale ide o nárok, ktorým sa reparuje ujma nemateriálnej povahy a musí zostať na úrovni a funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozsudok Krajského súdu v Prešove 2Co/137/2016, 17Co/17/2018 a 9Co/50/2018).

21. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

22. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

23. Podľa čl. 3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

24. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovolávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

25. CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 CSP, ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 CSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k CSP, nakladateľství C. H. DESK).

26. Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

27. Keďže predmetom konania bol nárok žalobkyne na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výška závisí od úvahy súdu, bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strany sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

28. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 ods. 2 CSP vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sume primeraného finančného zadosťučinenia po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).